

Установа адукацыі
«Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт культуры і мастацтваў»

ЗАЦВЯРДЖАЮ

Першы прарэктар БДУКМ

_____ А. А. Корбут

«__» _____ 2016 г.

Рэгістрацыйны № ВД-____/баз.

МУЗЕІ СВЕТУ.

Раздзел 1. МУЗЕІ ЗАМЕЖНЫХ КРАІН

*Вучэбная праграма
ўстановы вышэйшай адукацыі
па вучэбнай дысцыпліне для спецыяльнасці
1-23 01 12 Музейная справа і ахова гісторыка-культурнай
спадчыны (па напрамках)*

Вучэбная праграма складзена на аснове адукацыйнага стандарту вышэйшай адукацыі ОСВО 1-23 01 12–2013 па спецыяльнасці 1-23 01 12 Музейная справа і ахова гісторыка-культурнай спадчыны (па напрамках), вучэбных планаў установы вышэйшай адукацыі па спецыяльнасці 1-23 01 12 Музейная справа і ахова гісторыка-культурнай спадчыны (па напрамках). Рэгістрацыйныя нумары Е 23-1-25/13, Е 23-1-26/13 ад 14 кастрычніка 2013 г.

СКЛАДАЛЬНІК

І. І. Бамбешка, старшы выкладчык кафедры гісторыі Беларусі і музеязнаўства ўстановы адукацыі «Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт культуры і мастацтваў»

РЭЦЭНЗЕНТЫ:

А. Я. Корсакава, дацэнт кафедры беларускай і мастацкай культуры ўстановы адукацыі «Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт культуры і мастацтваў», кандыдат мастацтвазнаўства, дацэнт;
М. М. Елінская, кансультант аддзела навуковага выкарыстання дакументаў і інфармацыі Дэпартамента па архівах і справаходстве Міністэрства юстыцыі Рэспублікі Беларусь, кандыдат гістарычных навук

РЭКАМЕНДАВАНА ДА ЗАЦВЯРДЖЭННЯ:

кафедрай гісторыі Беларусі і музеязнаўства ўстановы адукацыі «Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт культуры і мастацтваў» (пратакол № 4 ад 26.11.2015);

прэзідыумам навукова-метадычнага савета ўстановы адукацыі «Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт культуры і мастацтваў» (пратакол № 2 ад 21.12.2015)

Адказны за рэдакцыю: В. Б. Кудласевіч

Адказны за выпуск: І. І. Бамбешка

ТЛУМАЧАЛЬНАЯ ЗАПІСКА

Пры ўсёй разнастайнасці існуючых за межамі Беларусі музеяў і адрозненнях у арганізацыі музейнай справы ў асобных краінах, абумоўленых асаблівасцямі іх гісторыі, сацыяльна-эканамічным ладам, культурнымі і іншымі традыцыямі, геаграфічным становішчам, у яе развіцці назіраецца шэраг агульных рыс і ўстойлівых тэндэнцый. Тлумачыцца гэта неабходнасцю вырашэння эканамічных і культурных задач і інтэнсіфікацыяй турызму, абмену выстаўкамі, а таксама прафесійнымі кантактамі музейных работнікаў розных краін. Гэтыя і іншыя абставіны робяць вучэбную дысцыпліну «Музеі свету. Раздзел 1. Музеі замежных краін» надзвычай актуальнай у працэсе падрыхтоўкі спецыялістаў у галіне музейнай справы і аховы гісторыка-культурнай спадчыны.

Праграма вучэбнай дысцыпліны «Музеі замежных краін» прызначана для студэнтаў спецыяльнасці «музейная справа і ахова гісторыка-культурнай спадчыны (па напрамках)».

Вучэбная дысцыпліна «Музеі замежных краін» непасрэдна звязана з шэрагам музеязнаўчых («Тэорыя і методыка музейнай справы», «Гісторыя музейнай справы», «Ахова гісторыка-культурнай спадчыны» і інш.) і агульнагістарычных дысцыплін («Сусветная гісторыя» і «Гісторыя Беларусі»), а таксама такімі дысцыплінамі, як «Філасофія», «Тэорыя і гісторыя культуры», «Гісторыя мастацтва» і інш.

Прадметам вучэбнай дысцыпліны «Музеі замежных краін» з'яўляюцца пытанні арганізацыі музейнай справы, асноўныя кірункі дзяржаўнай музейнай палітыкі ў краінах далёкага і блізкага замежжа, гісторыя фарміравання музейных калекцый, экспазіцый і выставак у акрэсленых музеях, міжнародныя музейныя арганізацыі і аб'яднанні, нацыянальныя музейныя асацыяцыі.

Асноўнай мэтай выкладання вучэбнай дысцыпліны з'яўляецца вывучэнне студэнтамі музейных устаноў і практыкі арганізацыі музейнай справы ў краінах далёкага і блізкага замежжа.

Мэтавая накіраванасць вучэбнай дысцыпліны «Музеі замежных краін» прадугледжвае вырашэнне шэрагу задач:

– выявіць асноўныя арганізацыі, якія займаюцца распрацоўкай музейнай праблематыкі на міжнародным узроўні;

– разгледзець замежную практыку падрыхтоўкі спецыялістаў у галіне музейнай справы і аховы гісторыка-культурнай спадчыны;

– прасачыць на канкрэтным гістарычным і сучасным матэрыяле станаўленне і развіццё музеяў замежных краін;

– выявіць асаблівасці арганізацыі музейнай справы і сістэмы аховы гісторыка-культурнай спадчыны ў замежных краінах;

– вызначыць залежнасць развіцця музеяў ад культурных, палітычных, эканамічных і іншых прычын.

Зместам вучэбнай дысцыпліны прадугледжана фарміраванне наступных кампетэнцый у адпаведнасці з адукацыйным стандартам вышэйшай адукацыі першай ступені па спецыяльнасці «музейная справа і ахова гісторыка-культурнай спадчыны (па напрамках)»:

САК – 6. Умець працаваць у камандзе.

САК – 7. Умець фарміраваць і адстойваць уласныя меркаванні.

ПК – 1. Планаваць, арганізоўваць і ўдасканалваць дзейнасць службаў кіравання музейнай справай, аховы гісторыка-культурнай спадчыны, адукацыі і турызму.

ПК – 2. Планаваць, арганізоўваць і весці менеджарскую, маркетынговую, фінансавую і пасрэдніцкую работу.

ПК – 6. Умець фармуляваць задачы па праектаванні, эксплуатацыі і ўдасканалванні (у частцы інфармацыйнага забеспячэння) стацыянарных музейных экспазіцый, выставак і турыстычных маршрутаў.

ПК – 14. Планаваць, арганізоўваць і весці навукова-метадычную і вучэбна-метадычную работу.

ПК – 15. Праводзіць кансультаванне па пытаннях музейнай справы, арганізацыі турызму і аховы гісторыка-культурнай дзейнасці.

ПК – 16. Здзяйсняць пошук, сістэматызацыю і аналіз інфармацыі па перспектывах развіцця галіны, інавацыйных тэхналогіях, праектах і рашэннях.

ПК – 17. Вызначаць мэты інавацый і спосабы іх дасягнення.

ПК – 18. Працаваць з навуковай і вучэбна-метадычнай літаратурай.

ПК – 19. Ацэньваць канкурэнтаздольнасць і эканамічную эфектыўнасць распрацоўваемых музейных тэхналогій.

ПК – 20. Выкарыстоўваць метады аналізу і арганізацыі ўкаранення інавацый.

ПК – 21. Складаць дамовы сумеснай дзейнасці па засваенні новых тэхналогій.

ПК – 22. Рыхтаваць праекты ліцэнзійных дамоў аб перадачы правоў на выкарыстанне аб'ектаў інтэлектуальнай уласнасці.

Пералічаныя кампетэнцыі прадугледжваюць фарміраванне наступных ведаў, уменняў і навыкаў.

У выніку вывучэння курса студэнты павінны *ведаць*:

- асноўныя этапы гісторыі музеяў замежных краін;
- асноўныя кірункі музейнай палітыкі замежных краін;
- гісторыю стварэння і сістэму захавання калекцый сусветна вядомых музеяў;

- структуру музейнай сеткі замежных краін;
- нацыянальныя асаблівасці музейнага будаўніцтва;
- ролю музеяў у развіцці культуры замежных краін;
- сучасны стан музеяў і музейнай справы замежных краін.

Студэнты павінны *ўмець*:

- аналізаваць крыніцы і літаратуру па гісторыі музейнага будаўніцтва замежных краін;

- даць характарыстыку музейнай сеткі замежных краін;
- аналізаваць вопыт музейнага будаўніцтва замежных краін;
- вызначаць месца і ролю музеяў у развіцці сусветнай культуры.

Студэнты павінны *валодаць*:

- прафесійнымі навыкамі па аналізе і выкарыстанні інфармацыйных рэсурсаў музеяў замежных краін;

- навыкамі стварэння інфармацыйных прадуктаў розных відаў па тэме курса;

- навыкамі музейнай кампаратывістыкі.

Праграма вучэбнай дысцыпліны «Музеі замежных краін» распрацавана з улікам пастаўленых задач, узгоднена з праграмамі іншых музейнаўчых вучэбных дысцыплін, якія выкладаюцца на кафедры гісторыі Беларусі і музейнаўства («Гісторыя музейнай справы», «Ахова гісторыка-культурнай спадчыны», «Музеі Беларусі», «Тэорыя і гісторыя культуры» і інш.).

У адпаведнасці з вучэбным планам на вывучэнне вучэбнай дысцыпліны «Музеі замежных краін» прадугледжана 124 гадзіны, з іх 52 гадзіны – аўдыторныя (32 гадзіны – лекцыі, 20 гадзін – семінары). Рэкамендаваная форма кантролю – экзамен.

ЗМЕСТ ВУЧЭБНАГА МАТЭРЫЯЛУ

Уводзіны

Месца вучэбнай дысцыпліны ў сістэме гуманітарнай адукацыі як базай па спецыяльнасці «музейная справа і ахова гісторыка-культурнай спадчыны». Месца вучэбнай дысцыпліны ў сістэме музеялагічных дысцыплін. Сувязь вучэбнай дысцыпліны «Музеі замежных краін» з іншымі музеязнаўчымі і гістарычнымі дысцыплінамі.

Мэта і задачы вучэбнай дысцыпліны. Прадмет вучэбнай дысцыпліны. Структура вучэбнай дысцыпліны. Формы кантролю.

Раздзел I. Міжнародныя музейныя арганізацыі і аб'яднанні

Тэма 1. Дзейнасць Арганізацыі Аб'яднаных Нацый па пытаннях адукацыі, навукі і культуры (ЮНЕСКА), у галіне музейнай справы і аховы гісторыка-культурнай спадчыны

Стварэнне ЮНЕСКА. Структура і функцыі ЮНЕСКА. Роля ЮНЕСКА ў аб'яднанні намаганняў у галіне музейнай дзейнасці і аховы гісторыка-культурнай спадчыны. Цэнтр сусветнай спадчыны. Спіс аб'ектаў сусветнай спадчыны. Спіс нематэрыяльнай культурнай спадчыны. Праграмы ЮНЕСКА па ахове матэрыяльнай, нематэрыяльнай і падводнай спадчыны. Нарматыўныя дакументы ЮНЕСКА. Канвенцыі і рэкамендацыі па ахове гісторыка-культурнай спадчыны.

Прадстаўніцтва Рэспублікі Беларусь у ЮНЕСКА. Нацыянальная камісія Рэспублікі Беларусь па справах ЮНЕСКА. Супрацоўніцтва Рэспублікі Беларусь і ЮНЕСКА. Сумесныя праграмы і праекты.

Тэма 2. Дзейнасць Міжнароднага савета музеяў (ICOM)

Гісторыя стварэння ICOM. Структура ICOM. Статут ICOM. Мэты і задачы ICOM. Міжнародныя камітэты ICOM. Роля ICOM у зацвярджэнні музеязнаўства як навукі. Міжнародны камітэт музеалогіі (ICOFOM). Часопіс «Museum».

Беларускі камітэт Міжнароднага савета музеяў і яго дзейнасць.

Тэма 3. Дзейнасць міжнародных няўрадавых арганізацый (Еўрасаюз і Савет Еўропы) па пытаннях музейнай справы і аховы гісторыка-культурнай спадчыны

Стварэнне Еўрапейскага саюза. Акцыі і дзейнасць Еўрапейскага саюза ў галіне музейнай справы.

Стварэнне Савета Еўропы. Акцыі і дзейнасць Савета Еўропы ў галіне музейнай справы. Еўрапейскі музейны форум. Конкурс на «Лепшы еўрапейскі музей года».

Раздзел II. Музейная адукацыя

Тэма 4. Фарміраванне сістэмы падрыхтоўкі музейных спецыялістаў у краінах далёкага замежжа

Станаўленне сістэмы падрыхтоўкі музейных спецыялістаў у краінах далёкага замежжа. Школа Луўра. Рост музеяў і фарміраванне патрэбы ў музейным спецыялісце. Стварэнне спецыялізаваных вучэбных праграм. Лейстэрскі курс. Рэйнвардская акадэмія. Універсітэт Т. Масарыка ў Брно (Славакія). Сміт-сонаўскі інстытут (Вашынгтон).

Тэма 5. Фарміраванне сістэмы падрыхтоўкі музейных спецыялістаў у былым СССР і на постсавецкай прасторы
Станаўленне музейна-спецыфічных прафесій.

Вопыт Маскоўскага археалагічнага інстытута і яго філіялаў у падрыхтоўцы музейных спецыялістаў.

Распрацоўка структуры падрыхтоўкі музейных спецыялістаў у СССР у 1920-я гг. Стварэнне музейных цэнтраў. Адкрыццё музейнай аспірантуры. Дзейнасць кафедры музеязнаўства Маскоўскага дзяржаўнага ўніверсітэта.

Роля цэнтральных і рэгіянальных курсаў павышэння кваліфікацыі ў падрыхтоўцы музейных спецыялістаў.

Новы этап фарміравання сістэмы падрыхтоўкі музейных спецыялістаў ў 1980-я гг. Падрыхтоўка стандартаў па спецыяльнасці «музейная справа і ахова гісторыка-культурнай спадчыны». Фарміраванне сістэмы музеязнаўчай адукацыі.

Тэма 6. Станаўленне сістэмы падрыхтоўкі музейных спецыялістаў у Рэспубліцы Беларусь

Краязнаўчыя курсы ў БДУ (1927/28 навучальны год). Лекцыі В. Ю. Ластоўскага.

Адкрыццё спецыяльнасці «музейная справа і ахова гісторыка-культурнай спадчыны» ў БДУ (1992), ЕДУ, БУК і іншых УВА. Дзейнасць школы музеалогіі пры БелДІПК.

Адкрыццё магістратуры і аспірантуры.

Раздзел III. Музеі Еўропы

Тэма 7. Музеі Вялікабрытаніі

Арганізацыйныя асаблівасці і структура музейнай сеткі ў Вялікабрытаніі. Агульная характарыстыка музейнай сеткі. Прынцыпы каардынацыі музейнай дзейнасці ў маштабах краіны. Заканадаўчыя асновы дзейнасці музеяў у Вялікабрытаніі.

Музеі Англіі. Букінгемскі палац. Віндзорскі замак. Брытанскі музей. Нацыянальная галерэя. Галерэя Тэйт. Лонданскі Таўэр. Музей Вікторыі і Альберта. Ваенна-гістарычныя і навукова-тэхнічныя музеі. Музей пад адкрытым небам у Бімішы.

Музеі Шатландыі. Нацыянальная галерэя Шатландыі. Нацыянальны музей Шатландыі.

Тэма 8. Музеі Францыі

Агульная характарыстыка развіцця музейнай справы ў краіне. Аналіз музейнай сеткі. Кіраўніцтва музейнай справай у Францыі. Дзейнасць Міністэрства культуры і адукацыі, Дырэкцыі культурнай спадчыны. Дзейнасць грамадскіх і прыватных асацыяцый у сферы музейнай справы.

Забеспячэнне кадрамі музеяў Францыі.

Музеі Парыжа: Луўр і Версаль. Дзяржаўны музей Сярэднявоўя (Тэрмы Клюні). Музей д'Арсе. Нацыянальны цэнтр мастацтваў імя Жоржа Пампіду. Музей імпрэсіянізму і іншыя мастацкія музеі. Музеі ў Доме інвалідаў. Музей навукі і індустрыі. Версальскі музейны комплекс.

Музеі ў іншых гарадах Францыі.

Тэма 9. Музеі Германіі

Характарыстыка і структура музейнай сеткі Германіі. Дзяржаўнае кіраўніцтва музейнай справай у Германіі. Інвестыцыйная праграма «Культура на новых землях». Ліквідацыя «музеяў-дубляў».

Музеі Берліна: дзяржаўныя музеі на «Востраве музеяў», Берлінская карцінная галерэя, Музей фашызму і супраціву.

Дзяржаўныя мастацкія зборы Дрэздэна: Галерэя старых майстроў і Галерэя новых майстроў, «Зялёны звод», збор фарфору і інш.

Музеі Мюнхена: Старая пінакатэка, Новая пінакатэка, Баварскі нацыянальны музей.

Музеі Франкфурта-на-Майне і іншых гарадоў Германіі.

Тэма 10. Музеі Італіі

Стан музейнай справы ў краіне. Структура і арганізацыя музейнай сеткі. Дзяржаўная палітыка. Дзейнасць Міністэрства культуры і прыроднай спадчыны.

Музеі Рыма. Ватыканскія музеі, Нацыянальны рымскі музей, Нацыянальная галерэя сучаснага мастацтва, Галерэя Баргезэ, Музей рымскай цывілізацыі і інш.

Музеі Фларэнцыі: галерэя Уфіцы, Палацінская галерэя (галерэя Піці). Нацыянальны археалагічны музей Фларэнцыі, галерэя Акадэміі прыгожых мастацтваў, Нацыянальны музей Барджэла і інш.

Музеі Венецыі: Палац дожаў, Палац Ка-д'Ора, Палац Ка'Пезаро, музей шкла, Галерэя Акадэміі, Гарадскі музей Карэра і інш.

Музеі Мілана, Неапаля, Урбіна, Турына і іншых гарадоў.

Тэма 11. Музеі Іспаніі

Спецыфіка фарміравання музейных устаноў Іспаніі. Арганізацыя і каардынацыя музейнай справы ў Іспаніі. Дзейнасць Міністэрства культуры Іспаніі ў галіне музейнай справы. Агульная характарыстыка музейнай сеткі.

Музеі Мадрыда: Прада, Музей Тысен-Барнэміса, Музей каралеўскай акадэміі прыгожых мастацтваў Сан-Фернанда, Цэнтр мастацтваў каралевы Сафіі і інш. Каралеўскі палац і Эскарыял.

Музеі Таледа, Барселоны, Грэнады і інш.

Тэма 12. Музеі Грэцыі

Каардынацыя музейнай справы ў Грэцыі. Дзейнасць Міністэрства культуры і адукацыі і іншых міністэрстваў і ведамстваў у галіне музейнай справы. Ведамасная падпарадкаванасць музеяў Грэцыі. Характарыстыка музейнай сеткі.

Музеі і помнікі Афін: Музей Акропаля, Нацыянальны археалагічны музей, Эпіграфічны музей, Візантыйскі музей, Музей Бенакі, Афінскі музей для сляпых і інш.

Археалагічныя музеі Салонікаў, Дэльфаў, Алімпіі, Іеракліёна і іншых гарадоў.

Тэма 13. Музеі Нідэрландаў і Бельгіі

Музеі Нідэрландаў. Спецыфіка музейнага будаўніцтва і арганізацыі музейнай справы.

Музеі Амстэрдама. Дзяржаўны музей (Рэйксмузеум). Музей Вінсэнта Ван Гога. Музей Бойманса-ван Бёнінгена. Гарадскі музей. Гістарычны музей. Дом-музей Рэмбранта ван Рэйна, Навуковы музей «Нэма», музей Ганны Франк і інш.

Музеі Гаагі. Каралеўская мастацкая галерэя.

Лейдэн. Дзяржаўны музей этнаграфіі.

Музеі Бельгіі. Музеі Бруселя. Каралеўскі музей прыгожых мастацтваў. Музей музычных інструментаў. Бельгійскі музей каралеўскай арміі і ваеннай гісторыі і інш.

Музеі Антверпена. Музей сучаснага мастацтва. Этнаграфічны музей. Музей Маер ван дэн Берг. Дом-музей П. П. Рубенса і інш.

Музеі Бруге, Льежа і іншых гарадоў.

Тэма 14. Музеі краін Скандынавіі

Музеі Даніі. Прынцыпы арганізацыі музейнай справы. Дзейнасць Міністэрства культуры. Нацыянальны музей Даніі. Нацыянальная галерэя. Музей Торвальдсена. Новая гліптатэка Карлзбэргу. Музей сучаснага мастацтва Луізіана і інш. Дагістарычны музей у Орхусе, музей караблёў вікінгаў.

Музеі Нарвегіі. Музейная сетка краіны. Нацыянальная галерэя. Музей нацыянальных старажытнасцей. Нарвежскі народны музей і інш. Музей Тромсё.

Музеі Швецыі. Прынцыпы музейнай палітыкі, арганізацыі музейнай справы і структура музейнай сеткі. Нацыянальны музей, Стакгольмскі гістарычны музей, Музей скульптуры – Сад Мілеса. Карабель-музей «Ваза». Скансэн.

Музеі Фінляндыі. Фінская нацыянальная галерэя. Музей Атэнеўм, Нацыянальны музей. Этнаграфічны музей. Сінебрухаўскі музей прыгожых мастацтваў і інш.

Тэма 15. Музеі краін Цэнтральнай Еўропы

Музеі Аўстрыі. Разнастайнасць музеяў Аўстрыі. Венскі музей гісторыі мастацтваў. Галерэя Альберціна. Музей у палацы Бельведэр. Аўстрыйскі музей прыкладнога мастацтва. Музей фальклору і этнаграфіі. Музей Гусцінуса Амброзі (майстэрня і скульптура ў парку Аўгартэн). Музейны комплекс «Музеумс кварцір» (Венскі цэнтр архітэктуры).

Музеі Швейцарыі. Жэнева. Музей швейцарскага нацыянальнага парка. Музей прымітыўнага мастацтва. Цюрых. Нацыянальны музей. Музей прыгожых мастацтваў (Кунстхале).

Музеі Венгрыі. Будапешт. Венгерскі нацыянальны музей. Венгерская нацыянальная галерэя. Музей Кішцэлі – сталічная карцінная галерэя. Музей гісторыі Будапешта. Этнаграфічны музей. Музей Бібліі. Венгерскі музей натуральнай гісторыі.

Музеі Польшчы. Варшава. Каралеўскі замак на Замкавай плошчы. Музей-палац у Вілянуве. Нацыянальны музей. Гістарычны музей горада Варшавы. Археалагічны музей. Этнаграфічны музей. Музей Войска польскага. Палаца-паркавыя комплексы ў Небораве і Аркадыі.

Кракаў. Галерэя польскага жывапісу XIX ст. («Сукеніцы»). Галерэя еўрапейскага жывапісу (Палац Чартарыйскіх). Этнаграфічны музей і мастацкія зборы Вавельскага каралеўскага замка.

Познань. Нацыянальны музей. Музей гісторыі горада. Музей прыкладнога мастацтва. Музей музычных інструментаў.

Музеі Чэхіі. Прага. Нацыянальны музей. Ваенна-гістарычны музей. Музей горада Прагі. Яўрэйскі музей. Нацыянальная галерэя. Галерэя жывапісу Пражскага замка ў Градчанах. Адзел рукапісаў Пражскай бібліятэкі. Музей В. А. Моцарта. Музей А. Мухі і інш.

Кутна Гора. Храм св. дзевы Варвары. Чэшскі музей срэбра. Влашскі (Італьянскі) двор – Манетны двор і каралеўская рэзідэнцыя.

Музеі Албаніі. Нацыянальны гістарычны музей. Музей Незалежнасці. Музей зброі і інш.

Музеі Балгарыі. Нацыянальная мастацкая галерэя Балгарыі. Нацыянальны гістарычны музей Балгарыі. Нацыянальны музей ваеннай гісторыі. Нацыянальная галерэя замежнага мастацтва. Варненскі археалагічны музей. Архітэктурна-этнаграфічны комплекс «Этыр». Царкоўны гісторыка-архітэктурны музей і крыпта храма св. Аляксандра Неўскага. Дом-музей Аляксандра I.

Музеі Румыніі. Нацыянальны музей мастацтваў Румыніі. Нацыянальны музей Брукенталя. Нацыянальны гістарычны музей. Мемарыяльныя музеі: Тэадора Амана, Георга Теадарэску і інш.

Тэма 16. Музеі краін Усходняй Еўропы

Музеі Літвы. Вільнюс. Літоўскі мастацкі музей. Нацыянальны музей Літвы. Палац вялікіх князёў літоўскіх. Дзяржаўны яўрэйскі музей Віленскага Гаона. Музей тэатра, музыкі і кіно. Музеі Віленскага ўніверсітэта.

Каўнас. Нацыянальны мастацкі музей імя М. К. Чурлёніса. Галоўны ваенны музей імя Вітаўта. Музей дэпартацыі і супраціўлення і інш.

Клайпеда. Марскі музей Літвы. Музей бурштыну.

Музеі Эстоніі. Мастацкі музей Эстоніі. Эстонскі гістарычны музей. Эстонскі музей пад адкрытым небам. Марскі музей Эстоніі. Музей акупацыі. Тартускі музей цацак і інш.

Музеі Латвіі. Латвійскі нацыянальны мастацкі музей. Музей замежнага мастацтва. Нацыянальны музей гісторыі Латвіі, Музей гісторыі медыцыны імя П. Страдыньша. Латвійскі музей акупацыі і інш.

Музеі Украіны. Прынцыпы арганізацыі музейнай справы. Музейная сетка: структура і прынцыпы арганізацыі. Кіраўніцтва музейнай справай. Падпарадкаванасць музеяў.

Кіеўскі музей рускага мастацтва. Нацыянальны мастацкі музей Украіны. Нацыянальны навукова-прыродазнаўчы музей НАН Украіны. Нацыянальны музей у Львове імя Андрэя Шаптыцкага. Музей народнай архітэктуры і побыту Украіны. Нацыянальны Кіева-Пячэрскі гісторыка-культурны запаведнік. Дзяржаўны гісторыка-архітэктурны запаведнік «Старажытны Кіеў». Музей гісторыі Украіны ў Другой сусветнай вайне. Нацыянальны музей Тараса Шаўчэнкі і іншыя літаратурныя музеі Украіны.

Музеі Расійскай Федэрацыі. Прынцыпы арганізацыі музейнай справы. Музейная сетка: структура і прынцыпы арганізацыі. Кіраўніцтва музейнай справай. Падпарадкаванасць музеяў.

Музеі Масквы. Музей-запаведнік «Маскоўскі Крэмль». Дзяржаўная Зброяная палата Маскоўскага Крамля. Дзяржаўны гістарычны музей, Дзяржаўная Трацякоўская галерэя. Дзяр-

жаўны політэхнічны музей. Дзяржаўны музей выяўленчага мастацтва імя А. С. Пушкіна. Літаратурныя музеі Масквы. Музеі ў прыгарадах Масквы.

Музеі Санкт-Пецярбурга. Дзяржаўны Эрмітаж. Музей этнаграфіі і антрапалогіі імя Пятра Вялікага (Пецярбургская Кунсткамера). Дзяржаўны рускі музей. Расійскі этнаграфічны музей. Музеі ў прыгарадах Пецярбурга.

Музеі-запаведнікі Расійскай Федэрацыі. Салавецкі дзяржаўны гісторыка-архітэктурны і прыродны музей-запаведнік. Дзяржаўны мемарыяльны гісторыка-літаратурны і прыродна-ландшафтны музей-запаведнік А. С. Пушкіна «Міхайлаўскае». Дзяржаўны гісторыка-архітэктурны і этнаграфічны музей-запаведнік «Кіжы». Кастрамскі архітэктурна-этнаграфічны і ландшафтны музей-запаведнік «Кастрямская слабада». Наўга-родскі дзяржаўны аб'яднаны музей-запаведнік. Уладзіміра-Суздальскі гісторыка-мастацкі і архітэктурны музей-запаведнік. Дзяржаўны гісторыка-мемарыяльны музей-запаведнік «Сталінградская бітва» і інш.

Гістарычныя, літаратурныя, навукова-тэхнічныя і іншыя музеі Расійскай Федэрацыі.

Раздзел IV. Музеі Амерыкі

Тэма 17. Музеі краін Паўночнай Амерыкі

Музеі Канады. Асаблівасці музейнай сеткі і дзяржаўнай палітыкі ў галіне музеязнаўства. Кіраванне музейнай справай.

Помнікі і гістарычныя мясціны на тэрыторыі Канады. Канадскі музей цывілізацыі. Канадскі ваенны музей. Канадскі музей навукі і тэхнікі. Канадскі паштовы музей. Канадскі дзіцячы музей. Нацыянальная галерэя Канады. Манрэальскі музей прыгожых мастацтваў. Мастацкая галерэя Антарыа. Каралеўскі музей Антарыа ў Таронта. Асацыяцыя экамузеяў Квебека.

Музеі ЗША. Асаблівасці музейнай сеткі і дзяржаўнай палітыкі ў галіне музеязнаўства. Кіраванне музейнай справай.

Вашынгтон. Смітсонаўскі інстытут (Музей мастацтваў і прамысловасці. Нацыянальны заалагічны парк. Нацыянальны прыродазнаўчы музей. Мастацкая галерэя Фрыера. Нацыянальны музей амерыканскай гісторыі. Музей Анакостыі. Нацыя-

нальны музей амерыканскага мастацтва. Нацыянальная партрэтная галерэя і інш.). Нацыянальная мастацкая галерэя.

Нью-Ёрк. Метраполітэн-музей. Музей сучаснага мастацтва. Калекцыя Фрыка. Музей амерыканскага мастацтва Уітні. Музей С. Гугенхайма і інш.

Бостанскі музей прыгожых мастацтваў. Мастацкі музей Філадэльфіі. Чыкагскі мастацкі інстытут. Музей амерыканскага мастацтва Уітні. Дэтройтскі інстытут мастацтваў Э. Форда. Амерыканскі музей натуральнай гісторыі. Музей натуральнай гісторыі Філда. «Экспларыум». Музей Г. Форда ў Грынфілд Вілідж. «Каланіяльны Уільямсбург» і іншыя музеі.

Тэма 18. Музеі краін Лацінскай і Паўднёвай Амерыкі

Музеі Мексікі. Мехіка. Нацыянальны музей антрапалогіі. Музей гісторыі ў замку Чапультэпек. Музей галоўнага храма ацтэкаў. Музей сучаснага мастацтва. Музей натуральнай гісторыі і інш.

Музеі Кубы. Гавана. Музей рэвалюцыі Кубы. Музей нацыянальнай кампаніі па барацьбе з непісьменнасцю. Дом-музей Эрнэста Хэмінгуэя. Археалагічны музей.

Музеі Бразіліі. Рыа-дэ-Жанэйра. Нацыянальны музей. Музей рэспублікі. Музей сучаснага мастацтва. Індзейскі музей. Музей вобразаў несвядомага. Мастацкі музей. Музей інкан-фідэнцыі. Стварэнне экамузеяў.

Музеі Аргенціны. Буэнас-Айрэс. Нацыянальны музей прыгожых мастацтваў. Нацыянальны музей гісторыі Аргенціны. Нацыянальны музей майскай рэвалюцыі. Прыродазнаўчы музей. Аргенцінскі марскі музей. Аргенцінскі нацыянальны музей эміграцыі. Дзіцячы музей. Музей замежнага доўгу.

Музеі Венесуэлы. Музей сучаснага мастацтва. Дзіцячы музей. Музей венесуэльскага флоту.

Музеі Чылі, Эквадора, Калумбіі і інш.

Раздел V. Музеі Афрыкі

Тэма 19. Музеі Паўночнай Афрыкі

Спецыфіка развіцця музейнай справы на Афрыканскім кантыненце. Асаблівасць музейных калекцый. Хуткае павелічэнне музеяў у апошняй трэці XX ст.

Музеі Егіпта. Каір. Егіпецкі музей. Музей ісламскага мастацтва. Копцкі музей. Цэнтр навукі і тэхнікі імя С'юзн Мубарак. Дзіцячы музей творчасці і цывілізацый.

Александрыя. Грэка-рымскі музей.

Луксор. Музей старажытнаегіпецкага мастацтва.

Даліна цароў. Комплекс у Гізе і іншыя помнікі Егіпта.

Музеі Алжыра. Алжыр. Нацыянальны музей антычнасці. Нацыянальны музей вытанчаных мастацтваў. Этнаграфічны музей Бардо. Музей сучаснага мастацтва. Музей Цырты.

Музеі Лівіі. Трыпалі. Музей Лівіі. Музей натуральнай гісторыі. Археалагічны музей. Этнаграфічны музей. Музей эпиграфікі. Музей іслама. Музей Лівійскай Арабскай Джамахірыі (музеі Лівіі).

Музеі Туніса. Туніс. Археалагічны музей Бардо. Музей грошай.

Тэма 20. Музеі Цэнтральнай Афрыкі

Музеі Нігерыі. Нацыянальны музей у Лагосе і Джосе.

Музеі Кеніі. Найробі. Нацыянальны музей. Мастацкая галерэя Сорбсі. Чыгуначны музей.

Музеі Судана. Хартум. Нацыянальны музей Судана. Музей натуральнай гісторыі. Этнаграфічны музей.

Музеі Сенегала. Музей негрыцянскай цывілізацыі. Музей рабства на востраве Гарэ.

Музеі Нігера, Рэспублікі Бенін, Ганы і іншых краін.

Тэма 21. Музеі Паўднёвай Афрыкі

Музеі ПАР (Паўднёва-Афрыканскай Рэспублікі). Прэторыя. Нацыянальны культурна-гістарычны музей. Прыродазнаўчы музей Трансвааля. Мастацкі музей Прэторыі.

Кейптаўн. Паўднёва-Афрыканскі музей. Музей Паўднёва-Афрыканскага ўніверсітэта. Нацыянальная мастацкая галерэя.

Музей-засценак на востраве Робэн айленд.

Іаханесбург. Музей Афрыкі. Нацыянальны музей ваеннай гісторыі Паўднёвай Афрыкі. Мастацкі музей. Іншыя музеі ПАР.

Музеі Намібіі, Батсваны, Мазамбіка і іншых краін.

Раздел VI. Музеи Аўстраліі, Новай Зеландыі і краін Акіяніі

Тэма 22. Музеі Аўстраліі

Асаблівасці гісторыі музейнай справы ў Аўстраліі. Арганізацыя музейнай справы. Фарміраванне музейнай сеткі.

Канбера. Нацыянальны музей Аўстраліі. Аўстралійская нацыянальная галерэя. Аўстралійскі ваенны мемарыял.

Мельбурн. Музей Вікторыі. Нацыянальная галерэя Вікторыі. Дом капітана Джэймса Кука. Музей іміграцыі.

Сіднэй. Аўстралійскі нацыянальны марскі музей. Сіднэйскі музей прыкладных мастацтваў і навук. Музей сучаснага мастацтва і інш.

Тэма 23. Музеі Новай Зеландыі і краін Акіяніі

Спецыфіка арганізацыі музейнай справы ў Новай Зеландыі і краінах Акіяніі.

Новая Зеландыя. Нацыянальны марскі музей. Музей Новай Зеландыі Тэ Папа Тангарэва.

Велінгтон. Мастацкая галерэя Універсітэта Вікторыі.

Окленд. Ваенны мемарыяльны музей.

Гаваі. Ганалулу. Музей натуральнай і культурнай гісторыі штата Гаваі («Музей Бішоп»).

Музей Фіджы. Нацыянальны музей Папуа–Новай Гвінеі.

Раздел VII. Музеі Азіі

Тэма 24. Музеі Пярэдняй (Заходняй) Азіі

Музеі Ізраіля. Іерусалім. Помнікі і гістарычныя мясціны Іерусаліма. Музей Ізраіля ў Іерусаліме. Музей гісторыі Іерусаліма ў Цытадэлі. Францысканскі біблейскі музей. Тэатральны музей-архіў. Музей біблейскіх краін. Музей вязняў падполля. Мемарыял Яд Вашэм – Музей Катастрофы еўрапейскага яўрэйства. Музей палесцінскага жыцця і памяці.

Тэль-Авіў. Музей Эрэц Ісраэль (Зямля Ізраіля). Музей Яўрэйскай дыяспары. Тэль-Авіўскі мастацкі музей. Музей Арміі абароны Ізраіля.

Хайфа. Нацыянальны марскі музей. Нацыянальны музей навукі і тэхнікі. Музей японскага мастацтва. Нацыянальны музей навукі і тэхнікі.

Музеі Турцыі. Стамбул. Музей султанскага палаца Тапкапы (Палац-музей Тапкапы). Сафійскі сабор. Музей турэцкага і ісламскага мастацтва. Археалагічны музей. Музей Рахмі Коча. Дом-музей Атацюрка.

Анкара. Музей анаталійскай цывілізацыі. Маўзалеі Атацюрка. Бодрум. Музей падводнай археалогіі.

Помнікі Эфеса, Пергама і іншых антычных гарадоў на тэрыторыі Турцыі.

Музеі Ірана. Дзяржаўны музей «Гулестан». Нацыянальны музей. Іранскі музей эпохі ісламу. Музей дываноў.

Музеі і помнікі Хамадана і іншых старажытных гарадоў Ірана.

Музеі Лівана (Нацыянальны музей, Археалагічны музей), **Сірыі** (Нацыянальны музей этнаграфіі), **Ірака** (Іракскі музей старажытнасцей), **Саудаўскай Аравіі, Кувейта, Афганістана.**

Тэма 25. Музеі Усходняй Азіі

Музеі Кітая. Арганізацыя і заканадаўчыя асновы музейнай справы ў Кітаі. Структура музейнай сеткі. Асаблівасці кітайскіх музеяў.

Пекін. Палацавы комплекс-музей «Гугун». Нацыянальны музей. Ваенна-гістарычны музей Кітайскай Народнай Рэспублікі (КНР). Нацыянальны музей прыгожых мастацтваў. Нацыянальны прыродазнаўчы музей. Магільны склеп імператараў дынастыі Мін. Музей навукі і тэхнікі. Кітайскі музей сельскай гаспадаркі.

Нанкін. Нанкінскі музей. Нанкінскі музей гісторыі тайпінаў.

Шанхай. Шанхайскі музей мастацтва і гісторыі. Шанхайскі музей натуральнай гісторыі.

Музей гліняных воінаў і коней пахавальнага комплексу Цынь Шыхуандзі. Хэнаньскі музей (г. Кайфэн), марскі музей (в. Мяодао) і інш.

Музеі Тайваня. Нацыянальны палацавы музей.

Музеі Японіі. Структура музейнай сеткі. Асаблівасці японскіх музеяў і арганізацыі музейнай справы.

Токія. Нацыянальны музей. Нацыянальны музей заходняга мастацтва. Брыджстоўскі мастацкі музей. Музей народнага

мастацтва. Ваенны музей храма Ясукуні. Музей Такійскага ўніверсітэта.

Кіёта. Нацыянальны музей. Нацыянальная галерэя сучаснага мастацтва. Сад камянёў храма Роандзі. Музей «Міхо».

Осака. Нацыянальны музей этналогіі. Нацыянальны мастацкі музей. Музей усходняй керамікі.

Мемарыяльны музей міру (Херасіма).

Музеі Карэі. Сеул. Нацыянальны музей Карэі. Нацыянальны музей сучаснага мастацтва. Нацыянальны этнаграфічны музей. Нацыянальны музей навукі. Музей-кнігасховішча класічнай літаратуры Санама.

Пхеньян. Цэнтральны гістарычны музей. Музей рэвалюцыі.

Музеі Манголіі. Улан-Батар. Цэнтральны дзяржаўны музей. Нацыянальны музей гісторыі Манголіі. Музей спецслужбаў Манголіі.

Тэма 26. Музеі Паўднёвай Азіі

Музеі Індыі. Структура музейнай сеткі. Асаблівасці індыйскіх музеяў і арганізацыі музейнай справы.

Дэлі. Нацыянальны музей Індыі. Нацыянальная галерэя сучаснага мастацтва. Музей рамёстваў. Археалагічны музей і інш.

Індыйскі музей у Калькуце. Музей Прынца Уэльскага ў Бамбеі. Цэнтр навукі ў Бамбеі.

Мемарыяльны музей Махатмы Гандзі. Дом-музей Рэрыхаў. Музеі ў Матуры, Мадрасе, Лукноу, Хайдарабадзе і інш.

Музеі Пакістана. Карачы. Нацыянальны музей Пакістана. Пакістанскі марскі музей. Музей ваенна-паветраных сіл Пакістана. Музей у Палацы Махаты. Археалагічны музей «Махенджа-Дара». Музей лок Вірша (Ісламабад).

Музеі Непала. Нацыянальны музей. Нацыянальны прыродазнаўчы музей. Нацыянальная мастацкая галерэя. Міжнародны музей альпінізму.

Тэма 27. Музеі Паўднёва-Усходняй Азіі

Музей навукі і тэхнікі **Сінгапура**. Музей гісторыі **Ганконга**. Нацыянальны музей **Інданезіі** (Джакарта). Нацыянальны музей **Філіпін** (Маніла). Нацыянальны музей **Тайланда** (Бангкок). Музей гісторыі **В'етнама** (Сайгон). Музей генацыду ў Туалсленгу (**Камбоджа**).

ВУЧЭБНА-МЕТАДЫЧНАЯ КАРТА ВУЧЭБНАЙ ДЫСЦЫПЛІНЫ

Раздзелы, тэмы	Колькасць аўдыторных гадзін		Колькасць гадзін КСР	Форма кантролю ведаў
	лекцыі	семінары, заняткі		
Уводзіны	0,5			
Раздзел I. Міжнародныя музейныя арганізацыі і аб'яднанні				
<i>Тэма 1.</i> Дзейнасць Арганізацыі Аб'яднаных Нацый па пытаннях адукацыі, навукі і культуры (ЮНЕСКА), у галіне музейнай справы і аховы гісторыка-культурнай спадчыны	2		3	падрыхтоўка і праверка электронных прэзентацый
<i>Тэма 2.</i> Дзейнасць Міжнароднага савета музеяў (ICOM)	2		4	падрыхтоўка і праверка электронных прэзентацый
<i>Тэма 3.</i> Дзейнасць міжнародных няўрадавых арганізацый (Еўрасаюз і Савет Еўропы) па пытаннях музейнай справы і аховы гісторыка-культурнай спадчыны	1,5		2	падрыхтоўка і праверка электронных прэзентацый
Раздзел II. Музейная адукацыя				
<i>Тэма 4.</i> Фарміраванне сістэмы падрыхтоўкі музейных спецыялістаў у краінах далёкага замежжа	2		2	падрыхтоўка і праверка электронных прэзентацый
<i>Тэма 5.</i> Фарміраванне сістэмы падрыхтоўкі музейных спецыялістаў у былым СССР і на постсавецкай прасторы	1		2	падрыхтоўка і праверка электронных прэзентацый
<i>Тэма 6.</i> Станаўленне сістэмы падрыхтоўкі музейных спецыялістаў у Рэспубліцы Беларусь	1		2	падрыхтоўка і праверка электронных прэзентацый
Раздзел III. Музеі Еўропы				
<i>Тэма 7.</i> Музеі Вялікабрытаніі	2		2	падрыхтоўка і праверка электронных прэзентацый
<i>Тэма 8.</i> Музеі Францыі	2		2	падрыхтоўка і праверка электронных прэзентацый

<i>Тэма 9.</i> Музеі Германіі	2		2	падрыхтоўка і праверка электронных прэзентацый
<i>Тэма 10.</i> Музеі Італіі	2		2	падрыхтоўка і праверка электронных прэзентацый
<i>Тэма 11.</i> Музеі Іспаніі	2		2	падрыхтоўка і праверка электронных прэзентацый
<i>Тэма 12.</i> Музеі Грэцыі	2		2	падрыхтоўка і праверка электронных прэзентацый
<i>Тэма 13.</i> Музеі Нідэрландаў і Бельгіі	2		3	падрыхтоўка і праверка электронных прэзентацый
<i>Тэма 14.</i> Музеі краін Скандынавіі	2		4	падрыхтоўка і праверка электронных прэзентацый
<i>Тэма 15.</i> Музеі краін Цэнтральнай Еўропы	2		4	падрыхтоўка і праверка электронных прэзентацый
<i>Тэма 16.</i> Музеі краін Усходняй Еўропы	2		4	падрыхтоўка і праверка электронных прэзентацый
Раздзел IV. Музеі Амерыкі				
<i>Тэма 17.</i> Музеі краін Паўночнай Амерыкі		2	6	выступленне на семінары, праверка творчых заданняў, электронных прэзентацый

<i>Тэма 18. Музеі краін Лацінскай і Паўднёвай Амерыкі</i>		2	6	выступленне на семінары, праверка творчых заданняў, электронных прэзентацый
Раздзел V. Музеі Афрыкі				
<i>Тэма 19. Музеі Паўночнай Афрыкі</i>		2	2	выступленне на семінары, праверка творчых заданняў, электронных прэзентацый
<i>Тэма 20. Музеі Цэнтральнай Афрыкі</i>			2	выступленне на семінары, праверка творчых заданняў, электронных прэзентацый
<i>Тэма 21. Музеі Паўднёвай Афрыкі</i>			2	выступленне на семінары, праверка творчых заданняў, электронных прэзентацый
Раздзел VI. Музеі Аўстраліі, Новай Зеландыі і краін Акіяніі				
<i>Тэма 22. Музеі Аўстраліі</i>		2	2	выступленне на семінары, праверка творчых заданняў, электронных прэзентацый
<i>Тэма 23. Музеі Новай Зеландыі і краін Акіяніі</i>		2	2	выступленне на семінары, праверка творчых заданняў, электронных прэзентацый

Раздзел VII. Музеі Азіі				
<i>Тэма 24. Музеі Пярэдняй (Заходняй) Азіі</i>		2	2	выступленне на семінары, праверка творчых заданняў, электронных прэзентацый
<i>Тэма 25. Музеі Усходняй Азіі</i>		2	2	выступленне на семінары, праверка творчых заданняў, электронных прэзентацый
<i>Тэма 26. Музеі Паўднёвай Азіі</i>		2	2	выступленне на семінары, праверка творчых заданняў, электронных прэзентацый
<i>Тэма 27. Музеі Паўднёва-Усходняй Азіі</i>		2	2	выступленне на семінары, праверка творчых заданняў, электронных прэзентацый
Разам...	32	20	72	

ІНФАРМАЦЫЙНА-МЕТАДЫЧНАЯ ЧАСТКА

Літаратура

Асноўная

1. *Ананьев, В. Г.* История зарубежной музеологии : учеб.-метод. пособие / В. Г. Ананьев. – СПб. : Ин-т истории С.-Петербурга. гос. ун-та, 2014. – 316 с.

2. *Ананьев, В. Г.* Национальные и международные музейные организации : учеб.-метод. пособие / В. Г. Ананьев. – СПб. : Ин-т истории С.-Петербурга. гос. ун-та, 2013. – 140 с.

3. *Бярэйшык, Л. У.* Музеі замежных краін : вучэб. дапам. для студэнтаў гіст. фак. спец. 1-23 01 12 Музейная справа і ахова гісторыка-культурнай спадчыны : у 2 ч. / Л. У. Бярэйшык, А. А. Гужалоўскі. – Мінск : БДУ, 2004. – Ч. 1 : Музеі Еўропы. – 188 с.

4. *Бярэйшык, Л. У.* Музеі замежных краін : вучэб. дапам. для студэнтаў гіст. фак. спец. 1-23 01 12 Музейная справа і ахова гісторыка-культурнай спадчыны : у 2 ч. / Л. У. Бярэйшык, А. А. Гужалоўскі. – Мінск : БДУ, 2008. – Ч. 2 : Музеі Азіі, Амерыкі, Аўстраліі, Афрыкі. – 247 с.

5. Все о музеях мира : иллюстрированный справочник художественных музеев / сост., общ. ред. И. Г. Мосина. – СПб. : Кристалл ; М. : Оникс, 2007. – 175 с.

6. *Грицкевич, В. П.* История музеев мира : учеб. пособие для студентов ист. фак. / В. П. Грицкевич, А. А. Гужаловский. – Минск : БГУ, 2003. – 284 с.

7. *Лысикова, О. В.* Музеи мира : учеб. пособие к интегрированному курсу «Музеи мира» / О. В. Лысикова. – М. : Флинта : Наука, 2004. – 128 с.

8. Музеи мира / отв. ред. О. Елисеева. – М. : Аванта+ : Мир энциклопедий, 2006. – 183 с. – (Самые красивые и знаменитые).

9. Музейные учреждения и организации зарубежных стран (кат.) / АН СССР, НИИ культуры ; сост. З. С. Бутаева. – М. : Б. и., 1987. – 118 с.

10. *Ревякин, В. И.* Музеи мира: Франция. Италия. Иран. США. Япония. Германия. Дания. Норвегия. Великобритания. Швеция. Куба. Финляндия. Колумбия. Бразилия. Мексика. Архитектура / В. В. Ревякин. – М. : Информэкспресс, 1993. – 244 с.

11. 100 великих музеев мира / авт.-сост. И. А. Ионина. – М. : Вече, 2004 – 512 с.

12. Хадсон, К. Влиятельные музеи / К. Хадсон ; пер. с англ. Л. Мотылева. – Новосибирск : Науч.-изд. центр «Сиб. хронограф», 2001. – 194 с.

13. Юренева, Т. Ю. Музееведение : учебник для высш. шк. / Т. Ю. Юренева. – М. : Акад. проект, 2003. – 560 с. – («Gaudeamus»).

14. Юренева, Т. Ю. Музей в мировой культуре / Т. Ю. Юренева. – М. : Русское слово – РС, 2003. – С. 255–314.

15. Юренева, Т. Ю. Музеи мира : история и коллекции, шедевры и раритеты / Т. Ю. Юренева ; Рос. ин-т культурологии. – М. : Эксмо, 2011. – 495 с.

Дадатковая

1. Алянский, Ю. Л. Рассказы о Русском музее / Ю. Л. Алянский. – Л. : Искусство. Ленингр. отд-ние, 1988. – 236, [3] с.

2. Базельский художественный музей : альбом / сост. и авт. текстов Т. Н. Букреев. – М. : Изобр. искусство, 1987. – 196 с.

3. Воронихина, Л. Н. Государственный Эрмитаж / Л. Н. Воронихина. – 2-е изд., испр. и доп. – М. : Искусство, 1992. – 399 с.

4. Галерея Уфицци. Флоренция / сост и авт. текстов А. Губер. – М. : Сов. художник, 1968. – 184 с.

5. Государственная Третьяковская галерея. История и коллекции : сборник / редкол.: Я. В. Брук (отв. ред.) [и др.] ; предисл. Ю. К. Королева. – М. : Искусство, 1989. – 444 с.

6. Государственные музеи Берлина. ГДР : альбом. – М. : Изобр. искусство, 1983.

7. Демская, А. А. Государственный музей изобразительных искусств им. А. С. Пушкина / А. А. Демская. – М. : Искусство, 1979. – 239 с.

8. Метрополитен. Нью-Йорк : альбом / К. И. Панас. – М. : АСТ : Астрель, 2005. – 142, [2] с.

9. Мир чудес. 100 лет Политехническому музею. – М. : Знание, 1972. – 198 с.

10. Музеи Ватикана. Рим : альбом. – М. : АСТ : Премьера, 2002. – 132, [3] с.

11. Музеи Рима: Галерея Боргезе. Национальная галерея : альбом / сост. и авт. текста З. Борисова. – М. : Изобр. искусство, 1971. – 176 с.

12. Музей изобразительных искусств. Будапешт : альбом. – М. : Изобр. искусство, 1976. – 209 с.
13. Музей изобразительных искусств им. А. С. Пушкина = Pushkin museum of fine art: альбом / вступ. ст. А. Н. Замятиной. – М. : Изобр. искусство, 1975. – 11 с.
14. Национальная художественная галерея. Лондон / авт. и сост. текстов И. Кузнецова. – М. : Изобр. искусство, 1971. – 168 с.
15. Национальный музей. Варшава. – М. : Изобр. искусство, 1977. – 272 с.
16. Николаева, Н. С. Стокгольм и его музеи : Город. Пригороды. Музеи / Н. С. Николаева. – М. : Искусство, 1995. – 207 с.
17. Овчинникова, Б. Б. Из истории русских музеев: учеб. пособие / Б. Б. Овчинникова, Л. В. Чижова ; Уральский гос. ун-т им. А. М. Горького. – Екатеринбург : УрГУ, 1992. – 115 с.
18. Ревякин, А. В музеях Вашингтона / А. Ревякин // Мир музея. – 1997. – № 2. – С. 48–52.
19. Фролов, А. Основатели российских музеев : учеб. пособие / Рос. гос. гуманитар. ун-т / А. Фролов. – М., 1991. – 80 с.
20. Шаповалова, О. А. Рассказы мне об Эрмитаже / О. А. Шаповалова. – М. : РИПОЛ КЛАССИК, 2003. – 192 с.
21. Шафрановская, Т. К. Петербургская кунсткамера: путеводитель по музею / Т. К. Шафрановская ; Рос. АН, Музей антропологии и этнографии им. П. Великого (Кунсткамера). – СПб. : МАЭ РАН : Изд-во «Хорда», 1994. – 159 с.
22. Шмелев, В. Г. Музеи под открытым небом: очерки возникновения и развития / В. Г. Шмелев. – Киев : Наукова думка, 1983. – 119 с.
23. Шоймар, И. Венгерская национальная галерея / И. Шоймар. – Будапешт : Корвина, 1976. – 270 с.
24. Штейн, М. Т. Нью-Йорк : Музей Метрополитен. Музей совр. искусства. Музей Гуггенхайма : пер. с исп. / Майкл Т. Штейн, Алехандро Монтьель. – М. : АСТ, 2000. – 237 с.

Рэкамендаваныя сродкі дыягностыкі вынікаў вучэбнай дзейнасці студэнтаў

Арганізацыя вучэбнай работы студэнтаў накіравана на засваенне лекцыйнага матэрыялу, а таксама на самастойны пошук і падрыхтоўку інфармацыйных матэрыялаў па гісторыі музейнай справы.

Да эфектыўных педагагічных метадык і тэхналогій, якія садзейнічаюць далучэнню студэнтаў да пошуку і выкарыстання ведаў, набыццю вопыту самастойнага вырашэння задач, адносяцца:

- гісторыка-тэматычны падыход;
- тэхналогіі праблемна-модульнага навучання;
- тэхналогіі вучэбна-даследчай дзейнасці;
- камунікатыўныя тэхналогіі (дыскусіі, дыялогі, абмен думкамі і інш.).

Для кіравання вучэбным працэсам і арганізацыі кантрольна-ацэначнай дзейнасці выкладчыкам рэкамендуецца выкарыстоўваць рэйтынжавыя, крэдытна-модульныя сістэмы ацэнкі вучэбнай і даследчай дзейнасці студэнтаў, варыятыўныя мадэлі кіруемай самастойнай работы, вучэбна-метадычныя комплексы. У практыку правядзення семінарскіх заняткаў мэтазгодна ўкараняць метадыкі актыўнага навучання, дыскусійныя формы.

Замацаванне атрыманых ведаў мае працяг пры праходжанні вучэбнай і вытворчай практыкі ў музеях краіны, напісанні курсавой і дыпломнай работы па дадзенай дысцыпліне.

Формы і змест самастойнай работы студэнтаў

Самастойная работа студэнтаў арганізуецца ў адпаведнасці з вучэбным планам (рабочыя варыянты). Прадугледжваюцца такія формы, як падрыхтоўка студэнтамі інфармацыйных матэрыялаў на адпаведную тэматыку, падрыхтоўка прэзентацый, складанне бібліяграфічных спісаў і інш.

Кантроль за выкананнем самастойнай работы з'яўляецца бягучым і рэалізуецца праз электронную пошту, індывідуальныя кансультацыі, падчас семінарскіх і лекцыйных заняткаў, а таксама ў час правядзення экзамену.

Выкладчык-прадметнік знаёміць студэнтаў са спецыфікай той ці іншай самастойнай работы і спосабамі яе кантролю падчас уводнай лекцыі па вучэбнай дысцыпліне.

Вучэбнае выданне

**МУЗЕІ СВЕТУ.
Раздзел 1. МУЗЕІ ЗАМЕЖНЫХ КРАІН**

*Вучэбная праграма
ўстановы вышэйшай адукацыі
па вучэбнай дысцыпліне для спецыяльнасці
1-23 01 12 Музейная справа і ахова гісторыка-культурнай спадчыны
(па напрамках)*

Карэктар В. Б. Кудласевіч
Тэхнічны рэдактар Л. М. Мельнік

Падпісана ў друк 2016. Фармат 60x84 ¹/₁₆.
Папера офісная. Рызаграфія.
Ум. друк. арк. 1,57. Ул.-выд. арк. 1,03. Тыраж экз. Заказ .

Выдавец і паліграфічнае выкананне:
Установа адукацыі
«Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт культуры і мастацтваў».
Пасведчанне аб дзяржаўнай рэгістрацыі выдаўца, вытворцы,
распаўсюджвальніка друкаваных выданняў № 1/177 ад 12.02.2014.
ЛП № 02330/456 ад 23.01.2014.
Вул. Рабкораўская, 17, 220007, г. Мінск.